

Takács Károly¹⁴⁸, PhD

Integráció polarizált, ellenszenvvel terhelt kiscsoportokban

(Integration in polarized groups with negative sentiments)

Az előadás egy laboratóriumi kísérlet segítségével mutatja be, hogy milyen szerepe van a kapcsolatok szerkezetének és a kapcsolatok időzítésének a vélemények és a rokonszenvek formálódásában, négyfős csoportokban. A kísérlet azt vizsgálta, hogy mik a leghatékonyabb módjai a kezdetben függetlenül generált ellenszenv és az ezzel egybevágó véleménykülönbségek leküzdésének; milyen kapcsolatháló szerkezetben és a kapcsolatok milyen időzítésével lehet ez leginkább sikeres. Az eredmények az elméleti várakozásokkal szemben azt támasztják alá, hogy az ellenszenv és a véleménykülönbözőségek leküzdésében a legmegfelelőbb stratégia a legkülönbözőbb véleményű és legellenszenvesebb emberek ütköztetése és nem a fokozatosság. Mindez alátámasztja Allport kapcsolati hipotézisének robusztusságát.

Tamáská Máté¹⁴⁹

Túl a világörökségi színpadon

(In the wings of the World Heritage)

Az előadás Tokaj-hegyalja Szlovákiában található falvainak örökségszociológiai értékelésére vállalkozik. Választ keres arra a kérdésre, vajon Hegyalja magyarországi részének világörökséggé nyilvánítása érezteti-e hatását a határ túl oldalán. Konkrétan: kimutathatóak-e az épített és a táji környezet kezelésében a kulturális örökségmegőrzés mechanizmusai, a falvak lakossága épít-e az ebben rejlő lehetőségekre. Az előadás kiemelten foglalkozik a műemléki templomrestaurálás fogadtatásával, a pincesorok hasznosításával, a népi lakóházállomány helyzetével. Az elemzés rámutat azokra a történeti sajátosságokra – a nagybirtokrendszerre, az első republika alatti változásokra, majd a szocializmus évtizedeire-, amelyek meghatározzák a falvak mai karakterét, az örökségüzletben való részvételi lehetőségeiket. Rávilágít az értelmiség által megálmodott genius loci és a nagyüzemi borászat, a települési szintű örökségmegőrzés és a helyi érdekviszonyok között fennálló ellentétekre. Végeredményben azt a problémát feszegeti, megőrizhető-e egyáltalán falu és táj történetileg kialakult összképe egy olyan társadalmi közegben, amelynek megélhetési szálai a városokban futnak össze; áthidalható-e, és, ha igen, milyen áron, a kulturális diverzitás európai eszméje és az örökölt történeti sajátosságokat elmosó, merőben új gazdasági mezőt generáló világrend közötti szakadék; rendelkezik-e az örökségmegőrzés olyan ágazati potenciákkal, amelyhez a falusiak hozzáköthetik megélhetési stratégiájukat. Mindezen kérdések különösen érdekes megvilágítást kapnak Hegyalján, amelynek települési cégereit szemben más világörökségi helyszíneknek kizárólag „in situ” kamatoztatható, mozdíthatatlan javaival, egy szállítható termék, nevezetesen a tokaji bor adja.

Az előadó által végzett empirikus vizsgálat fókuszpontjait Kistoronya/Malá Třňa és a történeti borvidék határain kívül eső, de szintén jelentős borkultúrával rendelkező Nagytoronya/Vel'ká Třňa alkotják. Mindemellett érintőlegesen utal más falvak példáira is. A klasszikus terepi módszerek alkalmazása mellett, mint az interjúzás, a résztvevő megfigyelés és kérdőíves felmérés, településképi értékvizsgálatra is sor került. Ily módon az örökségi attitűdök

¹⁴⁸ Budapesti Corvinus Egyetem

¹⁴⁹ PhD hallgató, Eötvös Loránd Tudományegyetem